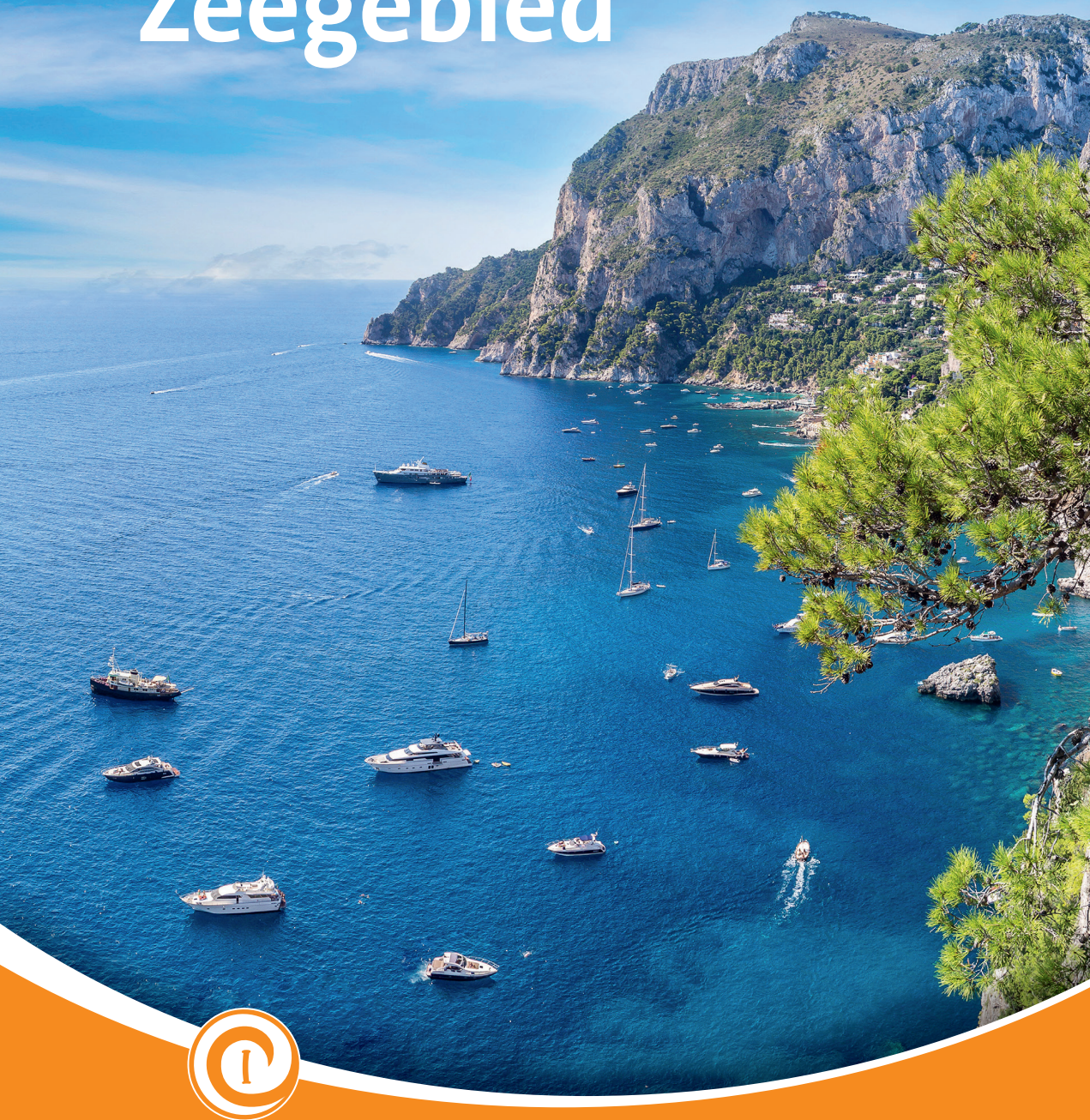

Het Middellandse Zeegebied

3 Klimaat en landschap

De landen rond de Middellandse Zee hebben een **mediterraan** klimaat. Mediterraan betekent 'van de Middellandse Zee'. De zomers zijn er droog en warm, gemiddeld tussen 27 en 32 graden. Wel zorgt de grote watermassa voor wat verkoeling, want water warmt langzamer op dan land. Toch komen hittegolven van rond de 40 graden ook voor, door klimaatverandering zelfs steeds vaker. Regen valt vooral in de wintermaanden. Het wordt dan niet echt koud, zo'n 12 à 14 graden. Dat komt door het warme zeewater, want water koelt ook langzamer af dan land, maar ook aan de ligging in de **subtropen**. De subtropen liggen ten noorden en zuiden van de tropen rondom de evenaar.

Natuur

De kust van de Middellandse Zee is wel 46.000 kilometer lang. Het landschap is niet overal hetzelfde. Je hebt kustgebieden met zandstranden, met heuvels of rotsen en zelfs met steile **kliffen** zoals op de Griekse eilanden Santorini en Zakynthos. Waar rivieren in zee stromen zijn ook wel grote moerasgebieden als de Camargue bij de Rhône in Zuid-Frankrijk.

In laaggelegen kustgebieden groeien planten die goed tegen zout kunnen, zoals lamsoor en zeekraal. Op rotsachtige gronden groeien maquisstruiken die bestand zijn tegen het warme, droge klimaat zoals mirte, brem en rozemarijn. In de bossen langs zee groeien vooral pijnbomen, ceders, palmen en kurkeiken. Ze hebben taaie bladeren met een waslaagje om uitdrogen tegen te gaan. Vooral in bergachtige gebieden vind je veel natuur, zoals in de Italiaanse Apennijnen, het

In moerasgebied de Camarque in Zuid-Frankrijk leven flamingo's en andere watervogels. Ook lopen half wilde witte paarden en zwarte stieren er vrij rond.

Balkangebergte in Albanië, het Turkse Taurusgebergte of het Marokkaanse Rifgebergte. Water dat langs de berghellingen omlaag komt is belangrijk voor planten en bomen. In het voorjaar ontluikt daar een bloemenzee van onder andere klaprozen, anemonen, irissen en orchideeën. In zee leven kleine vissen zoals ansjovis, sardine en haring, maar ook indrukwekkend grote tonijnen, barracuda's en zwaardvissen van wel 3 meter. De grootste zeedieren zijn potvissen van z'n 20 meter, vinvissen en dolfinen. Deze drie soorten krijgen levende jongen die melk drinken bij hun moeder en zijn dus zoogdieren.

Wist je ...

dat kurk afkomstig is uit de schors van de kurkeik? Om de acht jaar worden plakken schors van de stam gepeld. Daar worden schoenzolen, vloerplaten en stoppen voor wijnflessen van gemaakt. Na acht tot tien jaar is de schors weer aangegroeid.

land zijn dat bijvoorbeeld de *sirtaki* en de *kalamatianos*, een cirkeldans. In Turkije is de *da halay* nog altijd populair en de *gnawa* is een Marokkaanse dans voor mannen.

Flamenco is een typisch Spaanse dansstijl. Bij al deze dansen hoort muziek met traditionele instrumenten, zoals de Spaanse flamenco-gitaar, of de Griekse bouzouki, een snaarinstrument met een lange hals. In de populaire muziek van nu hoor je soms nog de traditionele muziek door, zoals in de Algerijnse rai-muziek. Zangers als Khaled en Cheb Mami scoren hier wereldwijd applaus mee. Natuurlijk hoor je in dans- en feestzalen tegenwoordig ook pop, rock, hiphop en elektronische dance. Sterren van nu zijn bijvoorbeeld de Italiaanse band Måneskin, de Franse zangeres Angèle en Helena Paparizou uit Griekenland.

Tijdens feesten en festivals in het Zuid-Spaanse Sevilla dansen mensen Flamenco op straat. Daar horen Flamencojurken bij met lagen ruches op de rok.

Traditionele gerechten

Samen eten is een belangrijk onderdeel van de mediterrane cultuur.

Deze gerechten zijn inmiddels ook in Nederland en België populair.

Land	Gerecht	
Turkije	Kebab	geroosterd lams-, kalfs-, kippenvlees met brood en salade
	Sarma	rol van wijnbladeren gevuld met lamsgehakt en rijst
	Baklava	gebak van filodeeg gevuld met nootjes en overgoten met suikerwater
Griekenland	Moussaka	ovenshotel met groenten, aardappel, gehakt, kaassaus
	Souvlaki	gegrilde stukjes vlees op een spies
	Tzatziki	yoghurtsaus met komkommer en knoflook op brood of vlees
Italië	Risotto	risottorijst gekookt met bouillon, groente, vis of vlees
	Pizza	gebakken deegbodem met olijven, tomaten, kaas, enz.
	Pasta	deeg van tarwemeel geperst in vormen, zoals penne, spaghetti, ravioli
Marokko	Couscous	gekookte korrels van tarwemeel of gierst met kruiden
	Tajine	stoofpot met (lams)vlees couscous en groenten
	Hariri	soep met kikkererwten en linzen

Tip

Benieuwd naar Algerijnse rai-muziek? Zoek het op YouTube met de zoekterm 'rai algerien'. Ook de muziek van Måneskin, Angèle en Helena Paparizou kun je daar natuurlijk vinden.

Het Middellandse Zeegebied

229

In dit boek ontdek je het mooie Middellandse Zeegebied, een prachtige blauwe zee met afwisselende landschappen. Of wat dacht je van de gigantische bouwwerken uit tijden van de oude Egyptenaren, Grieken en Romeinen. Dat was toen, maar hoe is het nu in dit gebied? Hoe wonen de mensen in het warme klimaat en waar werken ze? Je neemt een kijkje in steden en stille dorpjes langs de kust. En je komt meer te weten over gerechten die bij de bewoners op tafel komen, over hun feesten, festivals, muziek en traditionele dansen.

Dit boek is geschreven door Zeger van Mersbergen.

Documentatiecentrum

imprint van Schoolsupport
documentatiecentrum.nl

